Visuomenės, Kultūros, Politikos Laikraštis
"LAISVĖ"
Eina du syk[...]itėj: Utarninke ir Pėtnyčioj
Lei[...]AISVĖS BENDROVĖ"
P[...]ERATA METAMS:
Amerikoje.......................$2.00
Kanadoje ir [...]žiuose.......................3.00
[...]SEI METŲ:
Kanadoje ir u[...]žiuose.......................$1.50
Amerikoje.......................1.00
Apgarsi[...]ainos ant užklausimo.
"[...]ISVĖ"
242 W. Bro[...]y So. Boston, Mass.

"Tevyne" 307 W 30th st.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
"LAISVE"
Published by
"LAISVĖ" PUBLISHING CO.
Every Tuesday and Friday at Boston, Mass.
YEARLY SUBSCRIBTION RATE:
In the United States.......................$2.00
To Foreign Countries.......................3.00
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

No.32. Telefonas: So. Boston 21013. BOSTON, MASS., 19 BALANDŽIO (APRIL), 1912 m. Telefonas: So. Boston 21013. II Metai
"Entered as second-class matter November 13, 1911, at post office at the Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879."

AMERIKOJ

Didelė nelaimė su laivu "Titanic".

Žinia po žinios ateina apie baisią nelaimę. Ant laivo nebuvo ganėtinai valtelių. Jose sutilpo maž-daug 900 žmonių. Valtelių buvo tik 16. Daug kuomi buvo kaltas ir kapitonas. Dabar jau tikrai žinoma, kad "Titanic" žinojo apie ledų galybes. Apie tai jam bevieliniu telegrafu pranešė laivas "America". Pirmi signalai gauta nuo skęstančio laivo 10 valandoj 25 min. vakare. Dvyliktoj valandoj signalai nutrūko nuo pusės žodžio. Kuomet atėjo laivas "Carpathia", jau "Titanic" buvo nuskendęs. Plaukiojo tik valtelės. "Carpathia" jas surinko. Kuomet pribuvo kiti laivai, jie jau nieko nerado.

Rado lavonų.

Laivas "California" rado plaukiojančių lavonų. Jisai tuos kūnus surinko. Žinoma, ant laivo nežinojo lavonų vardų.

17 d. balandžio atėjo į New Yorką francūzų garlaivis "Bretagne". Jūreiviai pasakoja, kad jie sutiko ledynus, kurie galėjo turėti 70 mailių pločio ir tiek jau ilgio.

Valdžia pasiuntė du karės kreiseriu "Chester" ir "Salem", kurie turės patikti "Carpathia". Tuomet bus gauta tikriausios žinios, nes dabar ateina daug klaidingų žinių. "Carpathia" eina labai pamaži, nes jūroje didelės miglos, "Carpathia" laukiama New Yorke 18 bal. vakare. White Star Line gavo žinią, kad utarninke 16 bal. "Carpathia" buvo atstume 593 mailių nuo uosto.

Žmonės veržėsi ant "Titanico".

Pasakoja, kad žmonės veržėsi ant "Titanico". Mat, yra garbė atlikti kelionę laivu, kuris tik pirmu sykiu keliauja. Pranešama, kad buvo jau išpirkti tikietai ant grįžimo kelionės.

Bet dabar žmonės miniomis renkasi ties White Star Line kontoromis Londone, New Yorke ir kitur, kad tik patirus žinių apie savo gentis ir gimines. Ant "Titanico" buvo daugybė turtų. Krasos maišų buvo 3.500. Žuvo daugybė procentinių popierių.

Žmonės, kurie žuvo, priderėjo prie įvairiausių tautų. Iš apskelbtų pravardžių nematyti, kad ten būtų buvę lietuvių.

Valdžia.

New York, 17 bal.—Valdžia paliepė ištirti iki smulkmenų priežastis nuskendimo "Titanic". Taip-pat įneštas į kongresą bill'ius, kad laike didelių nelaimių nevalia būtų veikti toms bevielinio telegrafo stacijoms, kurios priguli atskiriems žmonėms. Mat, kiekviena stacija pagauna žinias, bet, nebūdami specijalistais, tik viską sudarko ir suklaidina visuomenę. Taip buvo ir su "Titanic'u". Kuomet gauta pirmos žinios nuo skęstančio laivo, tuomet visaip jas suprasta ir visaip pradėta aiškinti.

Londonas, 17 bal.—Į parlamentą įnešta užklausimas apie priežastis laivo žuvimo. Iš viso pasaulio Anglijos valdžia gauna užuojautos išreiškimus.

Legien.

16 balandžio atvažiavo į New Yorką Vokietijos unijų vadovas Karolius Legien. Ant garlaivio jį pasitiko visos darbininkų organizacijos, būtent: susivienyjusių unijų komitetas, socijalistų partijos komitetas, žydų tradeunijonų atstovai, atstovės moterų draugijų ir vokiečių agitatyviškas komitetas. Jį sutiko su didžiausiomis ovacijomis ir priėmė "Victoria" hotely. Legien dalyvavo vokiečių darbininkų susirinkime.

17 balandžio Legien važiavo į Bostoną. Legien prabus Amerikoj kelis mėnesius ir darys pranešimus visuose didesniuose miestuose.

Rengiasi prie darbininkų šventės.

New York, 16 bal.—Darbininkų dienraštis "The New York Call" jau dabar pradėjo rengti gegužinį numerį. Tai bus labai platus ir turiningas numeris. Bus išleista 300,000 ekz., kokio skaitliaus dar nebuvo pasiekęs joksai Amerikos darbininkų laikraštis. Kaina bus visai žema. Už 100 ekz. vos 80 centų.

Trūksta darbininkų.

Vakarų geležinkelių kompanijos kas pavasaris reikalauja daugybės darbininkų, kad vesti naujas linijas. Paprastai susirazdavo tūkstančiai norinčiųjų. Betgi šiais metais nesusirado net vieno tūkstančio.

Paprastai tokie darbininkai baisiai išnaudojami.

Geras įstatymas.

Taftas pasirašė po bill'ium, kuriuo uždedama akčyžė ant degtukų iš baltojo fosforo. Akčyžės uždėtos tuo tikslu, kad privertus fabrikantus nesinaudoti fosforu, kuris yra labai nuodingas. Darbininkai, dirbanti tose įstaigose, nepaprastai miršta.

Rasit, bent dabar fabrikantai bus priversti liauties naudojęsi baltuoju fosforu.

Roosevelt'as laimėjo.

Po Illinois valstijos laimėjimo, Rooseveltas laimėjo ir Pennsylvanijoj. Iš 76 delegatų į republikonų konvenciją 67 stoja už Rooseveltą. Tuo tarpu, už Taftą stoja vos vienas. Kiti visi neaiškus.

Teisybė, ne visose valstijose Rooseveltas laimėjo, bet laimė pradeda jam šypsotis.

Sugrįžo.

San Diego, 16 bal.—A. F. Sauer, išleidėjas "Heraldo", sugrįžo į San Diego. Jį pasitiko labai iškilmingai. Susirinko mitingas, kuriame dalyvavo tūkstančiai žmonių ir Sauer laikė prakalbą. Nutarė uoliai kovoti, nors reikėtų pavartoti ir spėką, už žodžio ir susirinkimų laisvę.

UŽSIENYJ

1 gegužio Italijoj.

Rymas, 17 bal.—Visos Italijos darbininkų organizacijos nekantriai laukia pirmosios gegužės dienos. Tą dieną bus padarytos didžiausios demonstracijos prieš karę. Socijalistai mano, kad prie demonstracijos prisidės tautos didžiuma.

Valdžia jau dabar pradėjo rengties, kad kliudyti demonstrantams. Valdžia yra labai keblame padėjime. Nes, pradėjusi karę, 'skelbės, į kelis mėnesius sumušianti turkus.

Daug vargo valdžia turi su socijalistišku atstovu Feliče. Tasai atstovas nuvyko į Tripolį, kaipo laikraščio korespondentas. Dabar jisai rašo išten tokius pranešimus, kurie labai nepatinka karės viršininkams. Suimti jo negali, nes kaipo atstovas, esąs nepaliečiamas.

$810.000.000 ant alkoholiaus.

Londonas. Statistikos biuras apskaitė, jog pereitais 1911 metais Anglijoj išgerta už $810 milijonų. Tiek daug išgerta dar niekuomet nebuvo.

Anglijoj yra labai daug blaivybės draugijų. Tosios draugijos vienok tvirtina, kad anglai nepradėję daugiau gerti, bet jog vasara buvusi nepaprastai karšta, todėl taip daug ir išgėrė.

Uptono Sinclairo pranašystė.

Londonas, 17 bal.—Uptonas Sinclair, vienas iš žymiausių Amerikos rašytojų, buvo užkviestas į Londoną. Dalyvaudamas literatų bankiete, Sinclair kalbėjo apie Amerikos betvarkę. Jisai pasakė: "nepasakosiu jums apie mūsų prezidentą, nes čia svetima šalis. Vely nulenksiu galvą ir nutylėsiu apie jį."

Sinclair pranašauja didžiausią suirutę finansišką ir ekonomišką. Jisai sako, kad milijonai žmonių liksis be darbo. Tuomet prasidės visuotini streikai, teroras ir pakils tikroji revoliucija. Revoliucija apvers visą dabartinę tvarką. Sinclair spėja, kad toje milžiniškoje kovoje laimės darbas.

Dėlei "Titanico" nuskendimo.

Londonas, 18 bal. — Ties White Star Line kontora policija turi praretinti minią, nes susirinko minios genčių ir pažįstamų žuvusiųjų, kurie nori patirti apie keleivių likimą.

Iš Berlyno gauta žinia, kad "Titanico" žuvimas padarė giliausį įspūdį. Ant laivo buvę gana daug vokiečių.

White Star Line pasamdė kelis greituosius laivus, kurie važiuos lavonų rinkti.

Chinijoj vėl maištas.

Prasidėjo maištas Chinijos Turkestane. Sukilėliai nužudė kelis chiniečius, o kitus varo iš savo šalies.

Generolas Chang Tso Lin, vyriausias kariumenės vadovas Mandžurijoj, rengia sukilimą prieš chinus ir nori apskelbti, jog Mandžurija esanti neprigulminga.

Provincijoj Khailár, kuri randasi tarp Mandžurijos ir Mongolijos, gyventojai susibuntavojo prieš chinišką gubernatorių. Jie reikalauja, kad gubernatorius pasiduotų valdžiai chutuchtu, Mongolijos valdono. Tokiu būdu norėta visiškai suardyti ryšiai su chiniška valdžia.

Kadangi gubernatorius nenorėjo pasiduoti miniai, tuomet išdeginta chiniška miesto dalis ir išpjauta daug chiniečių. Paimta taip-pat daugelį į nelaisvę. Sukilėliai apsirinko sau naują gubernatorių.

Tokiu būdu nuo Chinijos nori atsidalyti visi pakraščiai. Mongolija jau atsiskyrė. Dabar nori atsiskirti Tibetas, Mandžurija ir Turkestanas.

Pekinas, 17 bal. — Prezidentas išleido parėdimą, kad dėl didesnio susiartinimo tarp įvairių gyventojų, būtų daromos mišrios vestuvės.

Anglijoj.

Londonas, 16 bal. — Mainierių streikas padarė giliausią įspūdį. Socijalizmas tarp darbininkų labai sustiprėjęs. Laike ateinančių rinkimų į parlamentą darbininkų partija tikisi gauti bent 100 savo atstovų.

Bet laike streiko įsigalėjo vadinami sindikalistai. Jie nepasitiki politika ir parlamentu ir nori stataus, tiesioginio veikimo.

Ilgiausia kelionė orlaiviu.

Paryžius, 16 bal. — Keli francūzų aviatoriai rengiasi atlikti oru kelionę iš Paryžiaus į Pekiną, Chinijos sostinę. Rusijos ir Chinijos pasiuntiniai pranešė lakūnams, kad iš savo pusės rems, kiek įmanydami, tą sumanymą. Chinų pasiuntinys M. Tai pasakė: "Mandžūrijos ir Mongolijos gyventojai nematė ligišiol jokio orlaivio. Taip-pat joksai orlaivis nebuvo atskridęs į Pekiną.

Paketino lėkti Vedrines, Helen ir Hamel.

Nelaimė su lakūnu.

Paryžius, 16 bal. — Žuvo Boncour, kariškas lakūnas. Jisai nukrito iš didelės augštumos. Pasirodė, kad jo akiniai buvo apšalę ledu.

Perlėkė kanalą.

Londonas, 16 bal.—Francūzų lakūnas Mauricius Prevort perlėkė kanalą, skiriantį Angliją nuo Francūzijos. Lėkė 8 valandas.

Protestas.

Vengrijos valdžia labai skaudžia kroatus. Juos užstoja vengrai-socijalistai. Per savo suvažiavimą jie protestavo prieš kroatų persekiojimą.

Taip-pat jie pareikalavo visuotino balsavimo, už kurį Vengrijoj jau seniai eina kova.

RUSIJOJ

Dašnakciutiuno byla pasibaigė.

Po dviejų mėnesių teismo pasibaigė "Dašnakciutiuno" byla. Laike tos bylos paaiškėjo, jog ne tik žandarai, bet ir teisėjai moka padirbti dokumentus, parašus, kad tik daugiau žmonių apkaltinus. Visi Rusijos laikraščiai, išimant dešiniuosius, pradėjo šaukti apie įsiviešpatavusią teismuose betvarkę. Bet darbininkų laikraštis "Zviezda" rašo, kad tai tik mažas sklypelis teismo šunybių, kad kiekviena politiška byla be suktybių neapsieina.

Senatas išteisino 94, pasmerkė į katorgą 4, į amžiną ištrėmimą 21, į tvirtovę 22. Ligi teismo kaltinamieji išsėdėjo tris metus!

Pasipiktino.

Geresni rusai pasipiktino iš Maklakovo, kuris yra vienas iš geriausių Rusijos kalbėtojų. Jisai taip-pat yra Dūmos atstovas iš Maskvos miesto. Tasai žmogus, kaip ir visa jo partija, sėdi ant dviejų kedžių, bet vistik eina prieš valdžią.

Neseniai tasai Maklakovas sutiko ginti vieną milijonierių, kuris vos neužmušė jam nepatinkamą žmogų. Pasakoja, būk už tą gynimą Maklakovas gavęs 100.000 rub.

Nekurie maskviečiai stačiai sako, kad tokių atstovų nerinksią į Dūmą, nes jie tarnauja ir aukso veršiui ir žmonėms!

"Rugių varpa".

Kaip jau buvo rašyta—didesniuose Rusijos miestuose renkamos aukos badaujantiems sušelpti. Aukų rinkimui paskiriamos taip vadinamos "rugių varpos dienos". Tomis dienomis visur pardavinėjama rugių varpos. Kovo 16 d. tokia "rugių varpos diena" buvo ir Maskvoj. Surinkta apie 200.000 rub. Kijeve surinkta 76.387 rub.

Badas.

Daugelis Rusijos gubernijų kenčia sunkų badą. Nors valdžia ir visuomenė šiaip taip šelpia badaujančius, bet jų pagelbos neužtenka. Juo pavasaris artyn, juo badas vis smarkyn eina. Naminių gyvulių liko tik kuone pusė. Žmonės gi, dėlei blogo maitimosi, tankiai serga. Taip pastaruoju laiku Turgajaus srityje susirgo škorbutu apie 900 žm. Sėjos laikas artinasi, o sėti nėra kas. Tie grudai, kuriuos superka badaujantiems už surinktas tam tikslui aukas, daugiausia netikę, nes nesudygsta. Padėjimas labai sunkus.

Bažnytinės antspaudos rusų kalba.

Ligšiol bažnytinės antspaudos (pečėčiai) buvo daugiausia lenkų ar lotinų kalbomis. Dabar gi vidurinių dalykų ministerija išsiuntinėjo visoms katalikų vyskupijoms paliepimą, kad bažnytinės antspaudos būtų tik rusų kalba.

LIETUVOJ

Kratos.

—Vilniuje policija ir žandarai krėtė p. Piaseckaitės-Šlapelienės knygyną. Nieko uždrausto nerado.

—Sėdoje (Telšių pav.), Vilkaviškio žandarams paliepus, buvo padaryta krata pas studentą M. Untulį. Paimta virš 100 laiškų, knygų, užrašų, rankraščių. Tarp kitko žandarai klausinėjo M. Untulį apie kun. Bielskį, kam jisai liepęs melstis už socijalistus ir pirmeivius ir ar kun. Bielskis prigulėjęs prie kokios-tai demokratų partijos.

Vilniaus Naujienos.

—"Lietuvos Ūkininkas" rašo, kad "Vilijos" fabrikai gana gerai sekasi. Fabrika gauna gana daug visokių užsakymų iš vartotojų draugijų. Atsilanko ir šiaip nemažai žmonių su visokiais reikalais. Kaip pradžiai, tai "Vilijai" gana gerai sekasi.

—Lietuvių Mokslo Draugija gaus didelį vabzdžių, peteliškių ir drugių rinkinį. Surinko jį Jurbarko apielinkėse kunigaikščio Vasilčikovo dvarų prižiūrėtojas Vinogradovas, rusas.

Trūksta darbininkų.

Mariampolės Ūk-kų Draugija bėdavoja, kad Suvalkų gub. trūksta kaimuose darbininkų. Draugija nutarė rūpinties parsikviesti darbininkų iš kitų apygardų.

Ukio mokykla.

"Liet. Žin." rašo iš Datnavos (Kauno gub.): "Šiemet vietinėje žemės ūkio mokykloje yra priimta 40 mokinių, baigusiųjų keturias gimnazijos klesas. Vienas tik mokinys yra priimtas, baigęs Paverkšnių žem. ūkio mokyklą.

Išviso priimta iš Kauno gub. 26 mokiniai (katalikų—22; pravoslavų—2 ir evangelikų—2). Iš kitų gubernijų priimta katalikų 2; pravoslavų—10 ir evangelikų—2.

Ypatingai gerai mokosi visi valstiečiai; atsižymi moksle latviai.

Už mokslą ir užlaikymą bendrabutyje reikia mokėti 200 r.; 8 stipendijas po 200 rub. gavo tik Kauno gub. gimusieji nepasiturį mokiniai: 3 valstiečiai, 3 bajorų kilmės ir 2 miestiečiai.

Nuspręsta, jog į tą mokyklą bus priimami ne vien tik baigę 4 klesas valdiškos mokyklos, bet ir tie, kurie galės kvotimus išlaikyti ir iš realinės mokyklos arba gimnazijos ir iš 3 klesų miesto mokyklos."

Kuniginė darbininkų draugija.

Iš Pilviškių (Mariamp. p.) praneša "Liet. Žin." apie atsibuvusį 17 kovo d. Darbininkų Krikščionių Draugijos susirinkimą.

"Per šį susirinkimą sumanymų naujų beveik nebuvo. Išrinko į visuotiną suvažiavimą (Senapilėn) A. Mačaitį ir Bukšnį ir paskyrė kelionei 5 rub. Nutarė, kad reikia užpirkti pamaldas ir kad tą dieną kas paskaitas suruoštų. Taigi kun. Kulikauskas pasiūlė kun. Tumą pasikviesti. Girdi, jis supranta apie darbininkų gyvenimą ir tt., bet draugija nesutiko, sako, pakaksią ir jūsų....

Paskaitė referatą O. Unguraičiūtė apie draugijos stovį ir tt."

Norėjo nusiskandinti.

"Viltis" praneša iš Kupiškio, Ukm. apskr., kad kovo 7 d. Drilonių sodžiaus 17 m. vaikinas norėjo nusiskandinti. Mat, jo suviliota mergaitė tą dieną kvietė jį į valsčiaus teismą. Bijojo tat gėdos. Laimė tik, kad jojusieji pro šalį vyrai pamatė ir išgelbėjo.

Nekviesti svečiai.

Tulas J. Kvailys rašo "L. Ukininkui" iš Keginių sodžiaus (Ukm. pav.): "Pas Keginių kaimo desėtninką J. Muntrimą vasario 27 d. 1912 m. atvažiavo uredninkas ir sargybinis. Sargybinis, įėjęs grįčion, pasakė, kad jis nori nakvoti. Desėtninko nebuvo namie, o tik dvi mergaiti ir vaikinas. Mergaitės pasakė, kad nėsant namie šeimininkui, nepriimsią. Sargybinis pradėjo visaip keiktis. Bet mergaitės buvo gudrios, pasakė, kad jos jo nepažįstančios ir nebijančios, dabar žmonės esą nebekvaili, tokiems ponams rankų nebučiuoją, kaip seniau bučiuodavo. Sargybinis, išsiėmęs, parodė revolverį. Vaikinas, pamatęs, kad sargybinis rankoje turi revolverį, atsikėlęs, pradėjo barti sargybinį, kam jis koliojasi. Pas mus, girdi, užeina geri žmonės. Po to parodė pasuolyje kirvį, sakydamas: "va ar matai? tai tuoj gausi per petį". Tuomet uredninkas pradėjo stabdyti savo draugą ir vaikiną, o sargybinis pradėjo geruoju prašyti ir išėjęs nusikinkė arklį ir nakvojo.

Rytą anksti atsikėlęs, kaip tik paaušo, sargybinis visus Keginius išsnukštinėjo. Ko jieškojo, tai nėra žinios, bet nieko nerado. Po to pradėjo vieno ūkininko šulinį ardyti, rentinį mesti šulinin. Tai pamačius šeimininkė paėmė lentą ir išvijo sargybinį iš kiemo."

Saulės užtemimas.

Balandžio 17 d. Lietuvoje bus matomas sauiės užtemimas. Užtemimas prasidės 12 v. 41 m., baigsis 3 v. 16 m. Užtemimas beveik pilnas, nors truputį ir matysis saulės pakraščiai. Šitas užtemimas bus taipogi visoj Europoj, vakarinėj pusėj Azijos ir kitur. "L.U".

Skaitytojams.

Meldžiame visų tų "Laisvės" skaitytojų, kurių prenumerata jau pasibaigė ir kurie gavote nuo Administracijos paraginimą panaujinti ją, kad pasiskubintumėte atnaujint, nes męs būsim priversti Jums "Laisvės" siuntinėjimą sulaikyti.

"L." Administracija.

SPAUDOS BALSAI

Kirdiejai ir Kirdiejukai.

Lawrence'o dumblinoji ponia Ramanauskienė ir jos gizeliai padarė mitinga. Kaip ant kožno mitingo, taip ir ant šio susirinko gana daug žmonių. Šveplys Kirdiejus pasakė, kad reikia dar kartą protestuoti prieš "Laisvę", "Kovą" ir "Keleivį". Turbūt, seni protestai neturi "macies" ir žmonės jų neklauso. Paprastai protestus redaguoja ir nubalsuoja per mitingus, bet... šiuo kartu protestą parašė vienas Kibildis, kuris prie to dar ir rašyti nemoka. Tokie protestai kitur ir netinka, kaip į "Saulę", bespalvę "Darb. Vilį" ir balutinę "Lietuvą".

Nutarė apskelbti boikotą "Laisvei", "Kovai" ir "Keleiviui". Bet, kaip ant tų patyčių, "Laisvė" turi Lawrence'e daugiau skaitytojų, ne kaip seniau turėjo. Matomai, tikrieji Lawrence'o žmonės nelenda į Kirdiejų ir ir Ramanauskienės maišą.

Bet susirado dar ten tūlas Augūnas, kuris pasakė:

...Mūsų cicilikai nepagelbėjo mums nei mažiausiu skatikėliu."

Ar tai ne išgama! Ar su tokiu smalininku galima ginčytis. O ką sakyti apie laikraščius, kurie prie tų žodžių nieko nepriduria ir talpina tai, kaipo šventą teisybę!

Lawrence'o audėjams būtinai reikia galūtinai atsikratyti nuo Kirdiejų šaikos, nes ta šaika palaiko dar didesnę republikoniškai-demokratišką šaiką. Žinoma, čia protestai nieko nepadės. Reikia gyvo darbo.

Betgi, kaip žemai turi pulti tautininkai, kurie neišmeta iš savo tarpo tokius Kirdiejus, kurie nesuslibizavoja dviejų žodžių. Ponai gi Ramanauskai turėtų netik mitingus rengti, bet ir padaryt mažą rokundą "sumenijos" iš suplaukusiųjų aukų....

Pamatai negrius.

"Dilgėlės" sutinka, jog dėlei permainymo redaktorių, pamatai, ant kurių remiasi tūli laikraščiai, negrius. "Dilgėlės" sako.

"Suprantama, nieks čia negrius, nieks negrius dėl redaktorių permainų, kaip negriuva bažnyčia dėl kunigų permainos. Bet šiandien da lietuvių pirmaiviai galėtų būti neatgaleiviais linkui socijalistų."

Abejotina. Galbūti, Vilniuj, Lietuvoj, kur nėra jokios politiškos laisvės ir kur net kunigai, bent iš mandagumo, laisvės reikalauja. Bet čia, Amerikoj buvo ir Tumo-Olšausko istorija, ir S.L.A. istorija ir Lawrence'o streiko istorija. Kame gi apsireiškė ta pirmeiviškumo dvasia? Ar tame, kad męs iš vien vadiname Richesoną kunigu?

Užtarėjai.

Lawrence'o Kirdiejukai su Ramanauskienėmis ir "Vien. Lietuvninkų" gali džiaugties. Jie įgijo naują užtarėją, būtent "Saulę". Laikraštėlis, nemokantis dviejų žodžių sumegsti, irgi užtarauja p. Širvydą. O anuomet p. Širv. dar pavadino "Saulę" geltonąja. Reikėtų brangint taip brangų prietelių ir atšaukti savo žodžius.

Lietuviai angliakasiai neatsiliko.

"Rankpelnis" rašo apie lietuvių darbininkų ištvermę laike paskutinio Anglijos mainierių streiko:

"Lietuviai darbininkai! Ant jūsų anglai negali skųsties, jus ėjot sykiu su jais, su jais kovojot, su jais kentėjot. Išsilaikykite iki paties galo, kad visą savo amžį linksma širdžia prisimintumėt milžinišką kovą už duonos kąsnį ir doresnį būvį."

DVEJOPAS SAIKAS.

Suvienytų Valstijų konstitucijoj juodai ant balto parašyta, kad mūsų šalyje yra laisvė žodžio, laikraštijos, susirinkimų.

Bet taip stovi tik ant popieros. Gyvenime to nėra. Rasit, dar niekuomet nebuvo taip nežmoniškai mindžiojamos žmonių teisės, kaip dabar. Ypatingai persekiojami svetimžemiai, bet lazdų gauna ir piliečiai.

Kapitalistai kovoje su darbininkų judėjimu prasimano negirdėtų kovos įrankių. Vienas iš tų įrankių—tai išvijimas iš gimtojo miesto. Panašiai elgiamasi Aberdeen, Raymonde, San Diego. Kuomet darbininkai atsisako eiti dirbti ir reikalauja geresnio duonos kąsnio—tuomet juos susodina į karus ir išgabena iš miesto. Taip buvo pasielgta visuose trijuose miestuose. Negirdėtas ir nematytas dalykas, kad žmonėms draustų gyventi, kur jie nori. Tačiaus taip daroma. Daugiausia triukšmo sukilo dėlei išvijimo iš San Diego "Heraldo" redaktoriaus.

Šitie išvijimai iš gimtojo miesto primena žilos senovės ištrėmimus, kuomet valdono valia buvo sykiu ir įstatymu.

Aišku, kad jeigu žmones išveja iš miesto, kuriame apsigyveno, tai juo labiaus galima užkimšti jiems burnas.

Tame pačiame San Diego persekiojama ir stačiai uždraudžiama pardavinėti nepatinkami valdžiai laikraščiai. Smarkus žmonių laikraštis "Appeal to Reason" traukiamas į teismą. Prokuratorius Harry Bone (teismo kaltintojas) išanksto rūpinasi, kad būtų parinkti tokie teisėjai, kurie laikraštį būtinai apkaltintų.

Daug triukšmo sukėlė, jog Haywoodui, tam tikramjam žmonių bičiuliui, uždraudė kalbėti New Jersey valdžia. Net prigrąsino suareštuosianti. O ką jau kalbėti apie paprastus darbininkus, kurie nėra taip pagarsėję, kaip Haywood. Ne iš vieno miesto jau atėjo žinia, kad streikierių mitingai išvaikyti, o darbininkų svetainių durįs užkalamos. Ypatingai miestų valdžios neapkenčia pagarsėjusios Industrial Workers of the World.

Taigi aišku, jog tų pamatinių laisvių, kaip laisvė susirinkimų ir spaudos, pas mus nėra.

Bet nevisuomet. Pilna žodžio laisvė duodama tiems, kurie eina už valdžią. Nors tie žmonės stačiai prie užmušimų kviečia, bet jie gali rėžti, kas jiems tik ant liežuvio ateina.

Dabar kalbama apie kunigą Johņ Belford, kuris parašė straipsnį "The Nativity Monitor". Tasai kunigas deda žodis po žodžio sekančiai:

"Nėra jokių teisių, kuriomis galima būtų išnaikinti socijalistus. Socijalistas paojingesnis, negu cholera ir džuma. Jeigu yra reikalas, galima privęrsti juos nutilti nors ir kulka".

Čia jau aiškiausia kviečiama prie užmušimų. Socijalistų partija kunigą apskundė. Pažiūrėsime, kas iš to išeis.

Nors įstatymai visiems vienodi, bet saikuojama toli gražu nevienodai.

L. P.

PATVINIAI ir GAISRAI

Mississippi išsiliejimas padarė milžiniškus nuostolius ir praryjo ne vieną gyvastį. Jeigu darņ už medžiagišką nuostolį galima atlyginti, tai brangaus žmogaus žuvimą niekas neapmokės.

Ir tai atsikartoja beveik kasmetai. Betgi ligišiol, kaip ir nieko nepadaryta, kad apsiginus nuo tų baisių nelaimių. Kitų šalių valdžios, ypač Prūsų valdžia, labai tuomi dalyku rūpinasi.

Teisybė, kongresas paskyrė $350.900 apkasams supilti. Tie apkasai būtinai reikalingi ir jie daug naudos padarys. Bet ne laikas šunį lakint, kada reikia medžioti. Tie apkasai volai pilti pradėta tuomet, kuomet upė beveik patvino.

Bet visgi geriaus vėliaus, negu niekad. Kuomet žmonės ir laikraštija pradės to reikalauti, tuomet kongresas turės paskirti tam tikslui ne kelis šimtus tūkstančių dolerių, bet milijonus.

Patviniai atsitinka ne vien tik Mississippi slėnyje, bet ir kituose kloniuose. Taigi visur reikalinga pagelba.

Be patvinių mūsų šalį veik kasmetai aplanko didžiausi gaisrai. Žuva ne tik žmonių gyvastįs, bet ir žvėrįs. Degėsiais pavirsta didžiausi girių plotai. Lyg kad baisi audra, įdūkusi, drasko žaliuojančius plotus.

Miškai taip-pat reikalauja didesnės priežiūros, geresnės akies. Ligišiol valdžia komažiausia rūpinosi tuoju brangiausiu turtu.

Čia vėl reikėtų imti pavyzdys iš Anglijos, Prūsų ir Francūzijos, kur miškai branginami, prižiūrimi.

Miškų niekados nebus perdaug, jų visuomet bus permažai. Valdžia atneš daug naudos, kada pradės rūpinties miškais.

J. N.

BAISI NELAIMĖ.

"Titanic" nuskendo. Jūros milžinas, pastatytas pagal naujausių technikos pagerinimų, ilsisi ant jūros dugno, 2 mailių gilumoje. Jūros dievaitis prarijo gausią auką. Jisai atsiėmė tūkstantį tris šimtus ir keturesdešimts žmonių gyvasčių. Likosi išgelbėta 800 suviršius, beveik vienos moterįs ir vaikai.

14 balandžio dešimtą valandą vakare "Titanic" susidūrė su lediniu milžinu. Tasai smūgis buvo toksai baisus, kad "Titanic" neišturėjo. Sudužo laivo priešakys, susilankstė šonai ir galybės ledo užgriuvo laivo viršų. Iš didelio rūmo vos griūvėsiai beliko.

Bevieliniu telegrafu mušta žinia: "gelbėkite mūsų sielas". Paskiaus pavyko duoti žinią, jog laivas randasi ant 14 graduso platumos ir 50 graduso ilgumos. Žinia buvo pagauta ir tuoj gauta keli atsakymai, kad plaukiama ant pagelbos. Bet suspėjo tik viena "Carpathia".

"Titanic" išsilaikė vos nevos tik tris valandas. Milžinas, turintis 882 pėdas ilgio, beveik be kovos pasidavė. Neišsilaikė.

Žmonės, kurie važiavo "Titanic'u" buvo tikri, kad jūrų paojai jiems niekai. Net White Star kompanija, kuriai "Titanic" kaštavo $10,000,000, buvo apdraudus tik ant pusės tos sumos, tai yra ant $5,000,000. Ir kompanija ir pasažieriai nei juste nejuto, kas gali atsitikti.

Su "Titanic'u" nuskendo daug turto ir daug turčių. Garlaivis darė savo pirmutinę kelionę, nes tik pereitais metais pastatytas.

Baisi tai nelaimė—žūti jūros platybėje, kuomet nėra vilties išsigelbėti. Ne viena šeimyna apraudos savo sūnų, tėvą, vyrą.

Bet kįla klausimas. Ar prieš jūros galybę, jūros paojus nėra vaisto išsigelbėti? Teisybė, mokslas ir technika padarė kelionę jūromis beveik be rizikos. Bet kodėl gi žuvo "Titanic", kuriam, rodosi, niekas nebuvo baisu? Ko negalima permatyti—tai negalima. Bet ir ant "Titanic'o" ne viskas buvo tvarkoj.

Nelaimė su "Titanic'u" dar kartą nurodo, kad ant kožno garlaivio tiek turi būti atsargos valtelių, kiek yra keliauninkų. Ant "Titanic'o" to nebuvo. Viską permatė, apie viską apsirūpino, bet užmiršo apie valtelę. Veikiausia, ir tuomet ne visi būtų išsigelbėję, betgi nebūtų ir veik pusantro tūkstančio žmonių žuvę.

Bostonietis.

Žuvus "Titanic'ui".

"Titanic"—tai "galinčius", tai "milžinas". Bet ant milžino ir milžiniška nelaimė atsitiko.

Per paskutinius 12 metų susidaužė šie laivai:

1903 m. City of Taunton. Žuvo 6. 1904 m. General Slocum. Žuvo apie 1000. 1904 m. Rorge netoli RockallReefs. Žuvo 700. 1904 m. Gironde netoli Anglijos—100. 1905 m. Aransas; Georgstage—22 žm. ir Cousins Rennis—1906 m. Berlin—175 ir Valentia—135. 1907 m. Larchmont—175. 1908 m. Larache—151 ir Yarmouth—23. 1910 m. Ville de Rochefort. 1911 m. Emir—93; Sechelt—39; Bruce ir Merlda. 1911 m. Ivernia, visi išsigelbėjo. 1912 m. Ontario, išsigelbėjo.

VAIKAI IR FABRIKU DARBAS.

Nuolat skundžiamasi, kad žmonės eina silpnyn. Tai pastebiama ypač, imant naujokus kariumenėn.

Kad žmonijai negrąsytų išsigimimo pavojus, reikia pasirūpinti priaugančiąja karta.

Įstatymai, kurie apsaugotų ir dar geriau visiškai uždraustų vaikų darbą fabrikose, tokie įstatymai užvis labiau reikalingi.

Kongresmanas Cox iš Ohio įnešė kongresan billių, kurį galima pasveikinti. Bet, žinant, koksai yra mūsų kongresas, žinant, kad ten dauguma už kapitalistus eina, iš to billiaus daug ko negalima laukti. Jį ten taip apipešios, apsmailins, nunuogins, kad iš gero įstatymo nieko neliks.

Ir kožną kartą gyvenimas sako žmonėms: nerinkite republikonų ir demokratų!

Jeigu tasai billius stotųsi kūnu, tuomet iki 14 metų vaikams būtų visiškai uždrausta dirbti fabrikose. Nuo 14 iki 16 metų vaikai galėtų dirbti lengvesnį darbą, bet tik ne prie mašinų, kur jiems grėstų pavojus. Taip-pat kapitalistams būtų uždrausta samdyti svetimžemių vaikai, kurie neišmano angliškai, nes tokie vaikai labiausia išnaudojami.

Ligi 21 metų uždrausta dirbti ten, kur žmogus lengviau gali priprasti prie degtinės ir alaus.

Vaikai, neturinti pilnų 16 metų, turi turėti paliūdyjimą, jog lankę per 5 metus mokyklą. Ligi 12 metų vaikams būtų uždrausta pardavinėti laikraščiai ant gatvių.

Už teisės peržengimą kapitalistai būtų baudžiami. Pirmu sykiu iki $50, antru iki $200.

Kaip sutiks kongresas šitą billių—pažiūrėsime.

KALEJIMO VAIZDELIAI.

I.

ČIGONAI.

Nelaimingi buvo dėl Suvalkų gubernijos čigonų užpereiti metai. Žiūrėk, jau ir atitempia nabagėlį į kalėjimo klesas. Už ką?—klausia jo.—Dievaži, ponuli, už bereikalą. Ot tas bjaurybė, mano draugas, ant manęs prilojo, tai mane ir suėmė. Aš gi tą bjaurybę vos vieną sykį per jomarką buvau matęs. Tegu jį devyni kelmai.

Bet savo sėbrų tarpe jie greitai susiuodžia vienas su kitu ir nesislepia. Daugiausia, nabagai, pakliuva už tuos lietuviškus žirgus.

Kiekvienas iš tų čigonų jau matęs kalėjimo sienas. Bet kas kita buvo seniau ir visai kas kita dabar. Turbūt, čigonai per visą savo amžį nebūtų girdėję apie Rusijos Dūmą. Bet štai ta nelaboji Dūma 1908 metais išleido įstatymą prieš arkliavagius. Iš pirmo sykio—trįs metai rotų, iš antro sykio—keturi metai katorgos ir po to—ištrėmimas Sibiran. Tai jau visai ne juokai, ir kiek tie arkliavagiai plūdo Dūmą ir tuos atstovus, tai tikrai velniukams nebūtų užtekę jaučio odų, kad surašyti keikimus.

—Už tokią, sako, pastipusią kumelę, už kokią kreivą juodę aš turiu ražančių (taip vadina retėžius) nešioti! Gi ji neverta nei 10 rublių, ji tik juodvarniams tinka! Žinoma, visi kiti vagįs ir vagiliai urmu pritardavo kalbėtojui. Ir visi galando dantis: "na, męs tiems bjaurybėms ponams ir gaspadoriams atsilyginsim. Męs juos iškarsime, męs juos išdeginsime!"

Visai kas kita seniau būdavo. Už pirmą pavogimą gaudavo šešis mėnesius, už antrą—kokius metus, už trečią—kokius du metu. Ką giliuoja tokia "duona" geram vagiui. Tai jam tik pasilsys. Sėbrų kompanijoj tie keli mėnesiai švilpte prašvilpia.

Ar teisinga buvo ta naujoji bausmė ar ne — visokių būdavo kalėjime kalbų. Ūkininkai guldė galvą už tą bausmę.—Ir gerai, sako, jiems, rakaliams! Čia žmogui reikia skubiausias darbas atlikti, o čia tau iš po akių pavogė brangiausią darbininką.

Kas ir besakyti, bėda tai bėda. Bet pakliuvo kartą bernukas už karvės nusivarymą iš kaiminės. Ta vagystė tai buvo pirmutinė jo gyvenime. Nežiūrint to, jį nuteisė trims metams. Atsimenu, kad ir ūkininkai jo gailėjosi. Teisybė, apie užuojautą čigonams neteko girdėti. Perdaug jau jie ir per akis meluodavo.

Męs nuo jų atskirai gyvenome; bet kalėjimas buvo nedidelis. Tankiai sykiu vaikščiodavom, tankiai jie paprašydavo mūsų, kad parašyti jiems laišką. Taip-pat duodavo paskaityti savo ilguosius apkaltinimus.

Laiškus jie liepdavo rašyti maž daug tokius jau, kaip ir visi vagiliai: nekaltai, girdi, kenčiu; afieravoju kančias Viešpačiui Dievui. Tikrai misliu, kad šviesusis sūdas mane išteisins, nes visi šventi mato, kad esu nekaltas.

Bet nei visi šventieji, nei šviesusis sūdas čigonėlių neišteisindavo. Žiūrėk, jau ir persigabena rotas ar katorgą.

Neteko matyti didelio susigraužimo, nusivilimo. Pasikeikdavo ir aprimdavo. Kakta sienos nebepramuši. Tiktai Sibiro gilumoje teko matyti vieną čigonų šeimyną, senį tėvą ir du sūnu, kurie, rodėsi, iš galvos išsikraustė. Senis tėvas keikė visą svietą ir kas minuta kartojo: "mano sūnus kariumenėj ciesoriui tarnauja, aš moku mokesčius, aš guodoju valdžią!" Bet, kaip teko patirti, ir į Sibirą pakliuvo ne už ką kitą, kaip už arkliavagystę. Senis darė bjaurų įspūdį. Matomai, tai būta seno, patyrusio vilko, kurio akutės žibčiote-žibčiojo. Gaila buvo tik jo sūnaus. Tasai tik prieš kelias savaites buvo apsivedęs. Jisai, vargšas, kruvinomis ašaromis verkė, o kiti vagįs turejo iš to didžiausių juokų. Mat, kur kaliniams moteris ant liežuvio užkliūva, tai tą temą jie įsikanda dantimis.

Tarp visų čigonų man ypač krito į akį vienas senis, kurį pavadinsiu pramanytu Girinio vardu. Tasai Girinis tai buvo čigonų karalius. Tupėjo sykiu su juo ir jo švogeris ir dar keli gentįs. Tai buvo tikriausias politikierius. Prie ko pritapdavo, tokiuo ir tapdavo. Su kiekvienu mokėjo tinkamai kalbėti. Su gaspadoriais šnekėdavosi apie šeimyną, peikdavo ją, kaip drūtas. Mokėjo pašnekėti apie javus, apie galvijus, triobas, kraičius, Ameriką. Kas tik apeina suvalkiečių ūkininką—Girinis mokėjo palaikyti kompaniją. Nuo kitų vagių irgi neatsilikdavo. Pliaukšdavo apie mergas, pjudindavo vienus su kitais, mėgdavo šnekėti apie visokius vagių nuotikius. Kuomet gi susieidavo su mumis (t.y. su "politika"), tai užvesdavo kalbą apie valdžią, apie mokslą. Gailėdavosi tėvų, kad taip daug turto išdėjo, o dabar viskas ant vėjų nuėjo. Bet užbaigdavo savo šneką suraminimu, kad laikai turės persimainyti.

Tasai Girinis buvo uolus katalikas. Man rodosi, kad apie religiją jisai tiek išmanė, kaip šuo apie saulę. Bet ant kaklo kabojo škaplieriai ir ražančiai, vakarais "akkuratnai" poteriaudavo. Nedėldieniais, rarotomis, prieš velykas visa vagių kamera (kambarys) dainuodavo šventas giesmes.

Tam čigonui niekad šnėkos nepritrūkdavo. Jį ir praminė filosofu. Jam ir tiko pasenauti, paunarauti savo dievotumu.

Tik vieną kartą jisai perpyko ant kunigo. Tai buvo 1910 m. velykomis. Kunigėliai, kaip visados, atvažiavo griešninkų spaviedoti. Nuėjo ir Girinis. Paskui, išsispaviedojęs, sugrįžo ir kad giria, kad giria tąjį kunigėlį, rodosi, tasai jam dangų prie žemės prilenkė: "Koks malonus, sako, ir kaip greit griekus atleido".

Bet praėjo mūsų velykos, atėjo ruskių šventė. Popas buvo kitoniškesnis, kaip gerasis Girinio kunigėlis. Tasai surinko mieste aukų, pripirko kiaušinių, pyragų, kumpių ir įtaisė pravoslavams tikrą balių.

Ak, kad keikė tada Girinis tą kunigėlį.

—Ar tai išpuola šitaip kunigui daryti? Štai ilgakartis popas parodė, kad turi širdį, o mūsų tie vienstypiai tik gaspadinių gomures sotina!

Bet pasikaršč iavo čigonėlis ir vėl nusiramino!

Girinis, kaip pakliuvo į kalėjimą, tai išsirodė netokiu jau dideliu arkliavagiu. Bet paskui, kad prasidėjo jo bylos. Viena Seinuose, kita Suvalkuose, trečia Gardine. Beskaitydami jo apkaltinimo aktą, patyrėme, kad ir seniaus jau apie 3 sykius sėdėjo.

Vadinasi, tai buvo buvaunas paukštukas. Vienur pats vogė, kitur slėpė pavogtus arklius, trečiur ant jomarko "andeliavo".

Arkliavagių lizdas tai Seinų pavietas. Iš ten pakliūva ne tik čigonai, bet ir burliokai, o kartais net "mūsų žmonės". Labai retai nučiumpa kokį žydelį. Bet tie patįs nevagia.

Atsimenu, sykiu su mumis sėdėjo žydelis. Męs buvom jau sugulę, bet dar nemiegojome. Žydelis gulėjo ant grindų, nes ant narų nebuvo vietos. Staigu atrakino duris ir įstūmė mums svečią, riebų, bjauria išvaizda burlioką. Gi žiūrime už valandėlės, kad mūsų žydelis su burlioku gerai pasipažįsta. Tuoj susimerkė akimis, tuoj pradėjo šnibždėtis. Jų kalboj tik ir painiojosi žodžiai: "naktis", "stainė", "raktas" ir kiti.

Bet, kaip sakau, daugiausia tarp arkliavagių buvo čigonų.

Tarp nekurių vagių galima atrasti žmones, kurie pradėda šiek-tiek susiprasti. Teisybė, jų būdas, palinkimai, idealai visai kitoki, negu mūsų, tai yra "politikos". Bet jie jau pradeda lyg ir suprasti, ko męs norim, už ką męs sėdime. Jie pradeda lyg ir su pagarba žiūrėti į "politiką". Ir tankiai būna, kad ar laike badavimo, ar susikertant su viršininkais, ar šiaip reikalaujant kokių palengvinimų—tie kaliniai drąsiai eina su politika.

Bet čigonai ne iš tų žmonių. Prie prakilnesnės organizacijos jie visai netikę, stačiai nesupranta, nors, rodosi, turėtų suprasti, ką tai reiškia vienybė, nes gyvena būriais, turi daug skirtingų savo interesų.

Dar ką teko pastebėti, tai didelį prisirišimą prie šeimynos. Kol jauni, tai nesivaržo. Bet senesni labai daboja savo pačias. Tasai pats Girinis nekantriai laukdavo savo žmonos ir vaikų, kada šie atvažiuodavo pasimatyti.

Laiškuose neužmiršdavo įgraudenti savo žmonai, kad nesusidėtų su kitais, nes visvien jisai pareisiąs. Taip liepdavo įrašyti į laiškus ne vienas tik Girinis, bet ir kiti vedusieji čigonai. Turbūt, pasilikusios laisvėje žmonos turėjo labai daug konkurentų į kavalierius....

L. Prūseika.

—Ar girdi, diede! Kožną kartą, kaip tik einu mėsos nusipirkti, tai negaliu tverti iš piktumo. Greitai jau męs neturėsime už ką steiko svarą nusipirkti. Ar padūko tie trustai ir tosios krautuvės!

—Matai, matai, bobute ir tau pradeda ragai dygti, ar tik neįsirašysi į socijalistų partiją.

—Kad tu prasmegtum su tokiais pranašavimais. Nebijok, diede, aš žinosiu, kas daryti. Jau man seniai pasakoja, kad yra tokių žmonių, kurie be mėsos gyvena. O dabar dar ir aš pati apie juos skaičiau. Man išrodo, kad tie vegetarijonai, kurie nevalgo mėsos, gali ir skatiką sutaupyti ir dar gerą darbą padaryti.

—Kodėl gi tau taip rodosi? Gi tu, bobute, be mėsos tikrai už kokios savaitės apvirstum patvoryj.

—Matai, koks tu neišmanėlis. Tu vis man pasakoji, kad žmonės užmuša žmogų, tai bjauriausias nusidėjimas. Bet, ar gražu, kad žmonės užmuša gyvulius, paukščius. Žinai, dieduk, aš negaliu matyti gaidį pjaunant. Rodosi, kad tasai, kuris pjauja, papildo baisiausią nusidėjimą. Juk kožnam gyvūnui brangi jo gyvastis. O čia be jokios mielaširdystės paskerdžia ir ne vieną, ne du, bet šimtus, tūkstančius, milijonus. Ar tie gyvūnėliai negalėtų sau ramiai gyventi.

—Juokus kreti, bobute, ir gana. Senovės egiptiečiai baisiai garbino driežles ir žalčius. Vadinasi, ir tuos negalima užmušti. Egiptiečiai ramia sanžine skaldė priešų galvas, o driežles, kaip įmanydami, guodojo. Indusai ir po šiai dienai turi savo šventų gyvulių. O žinai pas mus, Lietuvoje, žmonės skaito dideliu grieku, jei kas pašauja gandrą. Tuo tarpu, gandras vienas iš niekingiausių paukščių. Taigi, bobute, senų žmonių nuomonių nesuvaikysi. O tu dabar beveik tą patį kalbi. Kas jau bus, kad žmogus negalės gaidžio pasipjaut, ar kiškio nusišaut. Pagal tavęs išeina, kad žmonėms nereikia už būvį, už duonos kąsnį kovoti, bet tik jaučių nepjauti ir viskas bus gerai. Visai tu man, bobute, iš krieso išėjai.

—Su tavim tik užsidėk! Jokios šnekos nemoki ramiai vesti. O kad aš tau pasakysiu, kad mėsa nesveika. Tu pats sakai, kad visur pilna bakterijų. Tai kam tokią trucizną valgyt? Taigi, ar matai, viena nesveika, antra gyvam sutvėrimui gyvastį atimi, trečia sutausosi pinigo. Ar ne mano teisybė. Aš skaičiau, kad žmogus, apsieinantis be mėsos, yra daug sveikesnis, gyvesnis. Yra žmonių, kurie bę mėsos per visą amžį apsieina.

—Nežinau jau, ar išpuola su tavim ginčytis! Gera žuvis, geri žalumynai dar brangesni nei mėsa. Ant jų daugiau pinigo reikia. Mūsų organizmas pripratęs prie mėsos, taip sakant, amžiais susigyvenęs. Jįjį negalima atpratinti. Nesveikos yra ne tik mėsos, bet ir visų kitų produktų, pieno, kiaušinių, žuvų! O tavo tie vegetarijonai, kurie bijo gaidį užmušt, visai nieko negalvoja, kad šimtą kartų bjauriau žmogų užmušti. Bet dar, bobute, aš tavęs paklausiu. Sakai, vištos mėsos negalima valgyt: Na, o vištos kiaušinį?

—Kad aš tau mazgotę paimsiu, tai man nutilsi.

IŠ CHINIEČIU GYVENIMO.

Kiekvienas chinietis labai rūpinasi apie savo garbę. Ypatingai bijosi, kad kas nors nesugėdintų jo į akis. Kartą, vienas labai turtingas chinietis smarkiai prasikalto. Teisėjas pasišaukė jį pas save. Chinietis nujautė, kad jeigu jisai nueis ir negalės pasiteisinti, tuomet jo garbė žuvusi. Bet ant jo laimės Chinijoj yra būriai žmonių, kurie prisiima svetimą kaltę. Prisiimti svetimą kaltę ir gauti už tai rykščių—tai visiškai nėra gėdos. Tai vadinasi paprastas duonos pelnymas, palyginamai gana lengvas. Turtingas chinietis taip ir padarė. Atsiklaupęs prieš teisėją ant kelių, visiškai nulenkė savo galvą, taip kad veidas nebūtų matomas. Kaltė jo buvo aiški ir teisėjas liepia pliekti rykštėmis. Bet tuomet turtuolis pakelia riksmą ir pabėga, o ant jo vietos puola pasamdytas žmogus. Nors teisėjas ir tarnai žino, kad Jonas kaltas, o Petrui kailį velia, bet nusiduoda nieko nežiną.

Bet užtat nėra didesnės garbės, kaip kad išreiškimas žmonių pagarbos. Kada žmogus turi kokius nuopelnus, tuomet jisai nebeslepia savo veido. O chiniečiai sako: "kokį veidą jisai šiandien įgijo. Jisai turės kuomi pasididžiuoti prieš draugus".

* * *

Chiniečių kalba yra sunkiausia iš visų pasaulio kalbų. Yra net atskirų raidžių ne garsui, ne žodžiui, bet visai minčiai išreikšti. Kad išmokti skaityti, reikia pažinti nuo 10 iki 20 tūkstančių įvairiausių raidžių. Visokių gi ženklų rašyboje yra per 50 tūkstančių. Tasai nepaprastas kalbos sunkumas yra didžiausia kliūtis susiartinimui su baltaveidžiais.

Kad išmokus, kaip reikiant, skaityti, reikia pasimokyti 10—20 metų. Tik tuomet chinietis bus apšviestas. Tai ne taip, kaip pas mus, išmoko 30 raidžių, ir atliktas kriukis. Kaip jau sakiau, yra raidžių-ženklų, kurios reiškia ne garsą, bet visą mintį, visą idėją. Tokiu būdu reikia mokyties ne tik skaityti, bet ir pažinti idėjas, pažinti chinų mokslą.

Chiniečių gyvenimas ėjo skirtingais keliais. Taigi ir jų apšvieta ir jų mokslas buvę kitoniški, negu pas mus. Senųjų ženklų ir raidžių užteks dėl senų supratimų. Bet dabar chinai susidūrė su naujomis Europos idėjomis. Išreikšti tas naujas idėjas savo kalboje jiems labai sunku.

Dėlto ir sakoma, kad chiniečiai turės permainyti savo rašybą. Ar tai girdėtas dalykas, kad žmogus turėtų kirmyti 10—20 metų, kol išmoksta skaityti-rašyti.

Apšviestas žmogus Chinijoj laikomas didelėj pagarboj. Mokslas praveria duris prie augščiausių urėdų.

Chiniečiai turėję ne vieną galvočių, kaip Konfuci, Liao-Tse ir kitus. Jų raštuose išreikštos nors pasenėjusios, bet dažnai labai gilios mintįs.

Daug vaikų.

Mūsų motinos ir bobutės kitaip nesuprato šeimyniško gyvenimo, kaip tik pagimdyt ant svieto visą tuziną, arba dar daugiau vaikų ir augint juos. Mūsų dienose, kada prisieina daugiau kovoti už kąsnį duonos, už prasimaitinimą, tokis vaisingumas uždeda ant darbininko-gimdytojaus pečių nepanešamą jungą ir didelę atsakomybę. Šių dienų moters jau nėra ant tiek išnašios, kad visą savo gyvenimą būti neščiomis. Pati gamta kartais nubaudžia moteris už pertankų gimdymą. Dauguma daktarų prirodo, kad tankus gimdymas nė kiek nepagelbsti žmonijos padauginimui. Pasirodo, kad motina, kuri pagimdo 12 arba net 18 kūdikių, išauklėja sveikais 2 arba 3. Kiti gi visi išmiršta mažais arba išauga idijotais. O tokie juk gaivalai žmonijai nėra naudingais; atpenč, didžiuma nuo jų tik nukenčia. Kad šiandien nesirastų tiek daug idijotų, darbininkų luoma nebūtų taip išnaudojama ir laikoma tamsybėj Taigi visi tie motinos vargai, visi tie neišpasakyti skausmai prie gimdymo ir ašaros prie auklėjimo nueina ant nieko. Tėvai ir motinos turi gerai suprasti, kokia guli ant jų atsakomybė. Moteris turi žinoti, kad jos kūnas nuo nuolatinio neštumo nusęsta, susigadina ir potam lengvai pasiduoda visokioms ligoms.

Seniaus pasaulio valdonai augščiausia už visas statė tą moterį, kuri įstengė pagimdyti ant svieto daugiausia vaikų. Šiandieninė gi civilizacija gerbia už vis daugiau tas motinas, kurios gražiausia vaikus išauklėja. Gerai išauklėta mūsų gentkartė nepasiduos taip lengvai kapitalistų agentų išnaudojimams ir apgavystėms.

Taigi mano išvedimas: reikia gimdyti ant svieto tik tiek vaikų, kiek jų galima atsakančiai išauklėti. Todėl su panieka reikia žiūrėti į turčių šeimynas, kurios turi tiek ištekliaus, kad galėtų išauklėti šimtus kūdikių, vienok kartais neauklėja nė vieno. Tokius nevaisingus turtuolius reikia vadint nedorais ir ištvirkusiais.

Ona Adomaitienė.

Štai pavasarėlis,
Medeliai žaliuoja!
Šnibžda tik lapeliai
Šakelės linguoja!
Čia puikus gojalis
Mano širdį traukia,
Bet širdelė laimės
Niekad nesulaukia.
Paukščiai ir poetai
Sau linksmai dainuoja!
Vargdienis žmogelis
Amžinai dejuoja.

Naunčikas.

PATARIMAI.

Kaip išmazgoti ploščiaus kalnierių.

Paimk iš vaistinės (aptiekos) "Soap Tree Bark", atlaužk šmotą apie du kvadratišku coliu didžio, sulaužyk į mažus šmotelius ir supilk į pusę puskvortės karšto vandenio. Pastovėjus porą valandų, apšlakštyk gerai tuoju skistimu blizgantį kalnierių ir po tam nušluostyk, padažęs kempę tyram vandenyj.

Kaip atnaujinti paauksavimą frėmų?

2 uncijas kiaušinio baltimo ir 1 unciją cloride of potash. Sumaišyti gerai. Nušluostyk dulkes nuo frėmų, nutepk plonai su brušeliu (šepetuku) ir išžiūrės, kaip naujas.

Senas Kūdikis V. U.

Uniforma.

(Feljetonas)

Rimtai kalbant, aš iš pat savo jaunystės mylėjau ginklus ir uniformą ir laukiau diena iš dienos, kada sukaks man tie laimingi 21 metai, kuriuose maskolius ima kariumenėn. Turėjau viltį, kad tikrai ir aš pakliūsiu į tą skaitlių išrinktųjų.

Bet o nelaimė! Stojus ant liosų, storpilvis načalninkas išrado, kad aš esu permažas ir kuprotas ir dėlto tai netinkamas kariūmenėn. Bandžiau prašytis, kad priimtų, bet gavau atsakimą: "nam takich nenužno" (mums tokių nereikia).

Kas dabar daryt? Iš gėdos ir piktumo išvažiavau į Ameriką.

Koks mano džiaugsmas buvo, to neįstengs aprašyt nei garsiausias mūsų dienų rašytojas ponas Gabrys, kada išvydau maršuojant gatvėmis lietuvišką kariumenę šv. Jurgio Kareivio. Kaip paskui dažinojau, tai buvo praktika prieš apvaikščiojimą mūšio ties Žalgiriu.

Dažinojęs nuo draugo, kad šiton kariumenėn priima augštus, mažus ir kuprotus, ant pirmo mitingo prisirašiau. Gavęs uniformą ir blizgantį kardą, už kuriuos užmokėjau $25 draugystei, apsirėdžiau, prisikabinau kardą ir per tris dienas, užsidaręs savo kambaryj, gėrėjausi uniforma, kardu ir savo puikia išvaizda prieš veidrodį. Ir kur čia nesigėrėsi! Kepurė su raudonu kutosu, ant pečių epoletai blizga, čia diržas raudonuoja, o prie jo prikabintas blizgantis kardas. O kas puikiausia, tai raudona juosta, kuri eina per kelines. Aš manau, kad tokios uniformos ir pats caras neturi.

Tiesa, socijalistai per laikraščius ir prakalbas išjuokė mus ir mūsų uniformą ir dar gi faktiškai darodinėjo, kad kariumenė nereikalinga. Jie prie kožnos progos šaukte-šaukia, kad vienintėlis mūsų kelias prie išganymo, tai socijalizmas. Kad už tuos pinigus, ką męs mokam už uniformą, daug geriau nusipirkt mokslišką knygų ir užsiprenumeruot kelis pirmeiviškus laikraščius. O tą laiką, kurį męs praleidžiam muštravodamiesi gatvėmis ir svetainėse, pašvęstume skaitymui knygų ir laikraščių. Žodžiu mokslui.

Viešpatie! Kaip tas išrodytų?

Bepigu dabar: apvaikščiojimas mūšio ties Žalgiriu—maršuoji. Pašventinimas bažnyčios arba tautiško saliūno—maršuoji. Ateina Velykos, kad ir girčiausias, stovi prie grabo Kristaus! Maršuoji po bažnyčią ir tuomi primeni svetimtaučiams, kad esame lietuviai, kada tai turėję savo didžiuosius kunigaikščius ir didelį mušį ties Žalgiriu. Jog, jeigu ne męs, svetimtaučiai nei žinot-nežinotų apie mūšį ties Žalgiriu.

Paimkim pavyzdin, kad ir karę italų su turkais. Ir kad ne italų katalikiška kariumenė, tai tie netikėliai turkai ateitų į Romą ir šv. Tėvą nuo sosto numestų.

Dieve duok, kad tas socijalizmas neįvyktų dar kol męs esame gyvais, nes tuomet numestų nuo sosto šv. Tėvą, bažnyčias paverstų į mokslaines, o mums taip puikią uniformą prisieitų pardut skudurnikui už 50c. Nors d-ras J. Šliupas pasakė per prakalbas Pittstone, kad socijalizmas įvyks negreičiau, kaip už šimto metų, bet jam sunku tikėt, nes ir jis, nors geras tautietis, bet bedievis.

Senas Kareivis.

Korespondencijos

Nashua, N. H.

Lietuvių pas mus kokia 700. Daugiausia suvažiavę iš Vilniaus gub. Tarp jų apšvietimas stovi ant žemo laipsnio. Ne tik vyrai, bet ir moterįs įsimylėję gerti alų. Susirenka į vieną vietą, pasisamdo kokį valkatą, tai tas su uzbonais tik neša per ištisą dieną. Vyras gi, dirbęs per visą dieną, kada pareina vakarieniauti, tai nieko neranda.

Velykas atšventėme su didele iškilme. Susirinko vaikinų būrys, pasiėmė gurbučius, užsikabino maišus, panašiai, kaip lietuviški ubagai, ir ėjo per stubas, krautuves ir saliunus, giedodami aleliują! Taip rėkė, kaip kokie ožiai treigiai. Jie rinko, kas ką davė: kiaušinių, mėsos, degtinės. Svetimtaučiai, sustoję ant gatvių, klausinėjo vieni kitų, kodėl tie žmonės bliaudami vaikščioja ir dar su maišais apsikorę.

Žmonės čia mėgsta senovę. Myli kunigus ir saliūninin-kus. Lietuviškų saliūnų yra 7. Miestas iš jų pelno $5.600. O jeigu paminėti užsirašyti laikraštį, tai gailisi pinigų. Sunku Amerikoje rasti tokį apsileidusį miestą, kur nebūtų nei vienos tikrai pirmeiviškos draugijos.

Vietiniai lietuviai buvo sudėję $7,000 ant bažnyčios, bei paskui pamatę, kad paliks be pinigų ir bažnyčios, sumanė pinigus paimti ant parapijos vardo. Bet buvo jau per vėlu.

J. Kalvelis.

Oglesby, Ill.

Miestelis nedidelis. Gyventojų suviršė 2000, tarp jų kokie 400 lietuvių. Apšvietimas stovi gana žemai, nors ir pareina keli pirmeiviški laikraščiai. Yra trįs pašelpinės draugijos ir politiškas kliūbas. Šv. Antano, šv. Izidoriaus ir Gedimino draugijos prisidengę po kunigo skvernu. Gedimino draugija suviršė metai atgal buvo laisva. Bet bedarbės laikais apšviestesni darbininkai išvažinėjo, o likusieji nusilenkė prieš kunigėlį. Permainė konstituciją ir liepė po prievarta atlikt ausinę.

Apie politišką Kliubą neverta nei kalbėti. 31 kovo laikyta susirinkimas už ką balsuoti laike miesto viršininkų rinkimo, bet taip ir nieko nenutarė, nors dūzgė, kaip bitės avilyje. Vienas kitą barė, grąsino laukan išmesti, bet galų-gale barniai pasibaigė... alučiu. P. R—tis.

Raymund, Wash.

Į čion patariu niekam nevažiuoti. Darbai pasibaigė 26 kovo. Sustreikavo visos lentų pjūvyklos. Kitoniškų darbų čia nėra. Priežastis streiko — tai numažinimas mokesties. Du metai atgal čia mokėdavo paprastam darbininkui $2.25 į dieną. Šiemetgi sumažino mokestį iki $1.75. Pragyvenimas atsieina $5 į savaitę. Kas gyvena su šeimyna, tai reikia ir badą pamatyti.

Darbininkai reikalauja 2.50 dol. į dieną ir pripažinti Industrial Workers of the W.

Kapitalistai pasamdė policiją ir ši trankosi po stubas ir varo žmones į darbą. Kas atsisako eiti darban tankiai varo kalėjiman. Uždraudė laikyti susirinkimus. Vadovus suareštavo.

Darbininkai ligšiol laikosi gerai. Iš lietuvių tik vienas skebauja. Kaip eisis toliaus pranešiu vėliaus.

"L-vės" skaitytojas.

Waterbury, Conn.

Kovo 24 d. vietinė S.L.A. kuopa parengė prakalbas. Kalbėjo S.L.A. centro sekretorius p. Strimaitis. Nors jau ir prastas tas kalbėtojas, bet tautą kėlė į padanges, kaip ir kiti. Pakils, girdi, mūsų tauta iki debesų, lenksis prieš ją visas pasaulis. Bet iškalba visai prasta. Vietinis kalbėtojas Kaziukas B. geriau nuriečia.

Pereitą savaitę pradėjo sirgti rauplėmis. Bet dabar liovėsi. Mat, artymam miestelyj Union City, Conn. ta liga labai prasiplatinusi. Buvo toksai atsitikimas: moteris apsirgo ir nenorėjo pasirodyti. Dėvi žėlabos rūbą ir tai užkrėtė kitus. Būtų labai gerai, kad sumanus daktaras, kaip D-ras F. Matulaitis, parašytų apie tai, kaip apsisaugoti.

Balandžio 10 d. teatrališka draugija "Aidas" lošė "Živilę". Publikos buvo vidutiniškai. Pats lošimas vidutiniškai pavyko, nei gerai, nei blogai. Bet turinys "Živilės" man nepatiko, perdaug senoviškas. Padėkime, senas vaidila sako: dievai teisingi! Dievai kraujo reikalauja.

Velykas praleidome triūkšmingai. Braka-rukštis.

Brooklyn, N. Y.

Lietuvaičių Kliūbas rengia eilę referatų, kas pėtnyčia iki 3 gegužio. Balandžio 12 d. skaitė D-ras J. Kaskevičius ant temos "Skilvis, pilvas ir jo ligos". Referatą skaitė aiškiai ir suprantamai ir prie tam visi buvo užganėdinti. Po referato leidžiama buvo klausti. Martus ("V. L." komp.) pastatė šiuos klausimus: užsikarščiavimai, rūpesčiai ir debatai, ar nekenkia skilviui?

Daktaras paaiškino, kad karšti debatai kenkia netik skilviui, bet ir pilvui. J. Liutkauskas, pabūgęs sugadinti skilvį ir pilvą, atsisakė dalyvauti debatuose su socijalistais 21 balandžio. Dar gal ir p. Širvydas, pabugęs skilvio ligos, nestoti ant debatų...

Oi, kokia nelaiminga ta skilvio ir pilvo liga.

Nebijantis sug. skilvio.

Naujos knygos.

L. N. Tolstoj. Nuo degtinės. 2-jų veiksmų komedija. Vertė V.K. Rčk. New York, spauda "Tėvynės", 1912.

Nuomonės Garbenio, jo giminaičių ir prietelių. Parašė kun. J. Gerutis pagal E. Duplessy. Dalis I. Išleido šv. Kazimiero draugija Kaune, 1912.

A. J. K. Karalius. Kareivis. Mintis pagal Caroline Nelson. Apysakos "Dick the Militan. Iliustracijos Charles Medin'o. Spauda "Lietuvos Žurnalo", Chicagoje, 1912.

Mainantiems adresus.

Kurie norite permainyti "Laisvės" siuntinėjimo adresą, malonėkite neatbutinai prisiųsti savo **seną adresą**, t. y. kokiu buvo laikraštis lig šiol siunčiama ir **naują**, t. y. tą, kuriuo norite, kad butų Jums laikraštis dabar siunčiamas, kitaip adresą permainyt negalėsime.

Administracija.

Dr-stė Liet. Taut. Brol. Pašelpos vardu
L. K. Gedemino No. 1
Ant Town of Lake, Chicago, Ill.
ADMINISTRACIJA:
Prezidentas K. K. Strzyneckis,
4602 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Vice-Prez. St. Ragauskis,
4612 S. Wood st., Chicago, Ill.
Protokolų Rašt. A. A. Poška,
4623 S. Marshfield Ave., Chicago, Ill.
Finansų Rašt. F. Yaugel,
4606 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Iždininkas A. J. Beržynskis,
4600 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Organo užžiūrėtojas A. M. Barčius,
4649 So. Ashland Ave., room 5
Chicago, Ill.

Skaitytojai, imkit dovanas!

Kuris iš "Laisvės" skaitytojų prikalbins "Laisvei" **du nauju skaitytoju** ir prisiųs mums 4 dol., tas gaus dovanų sekančias knygas: "Čenstachavo Klioštoriaus Slaptybės", "Revoliucijos atbalsiai", "Mokslas Rankažinystės", "Lekcijos apie atskirimo ženklus" ir "Vadovas keliaujantiems į Ameriką ir iškeliaujantiems". Pinigus siųskit Money Orderiais šiuomi adresu:

"LAISVĖ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

Jieškotojams.

Šiuomi atkreipiame atydą gerbiamųjų "Laisvės" skaitytojų, kad pajieškojimus giminių ir draugų talpinam ant metų 1 sykį dovanai. Už bizniškus pajieškojimus imam po 50c. už 1 vieną sykį ir 1 dol. už 4 sykius. Neskaitytojams pajieškojimus dykai netalpinam.

Administracija.

DIDŽIAUSIA NAUJIENA.

Šiuomi pranešu savo broliams lietuviams, jogei aš esu apsaugojimo gyvasties (life insurance) agentu iš Metropolitan Life Insurance Co. Šita kompanija yra viena iš didžiausių ant pasaulio. Taigi, lietuviai ir lietuvaitės, kurie norėsit apsaugot (inšiūryt) savo gyvastį, kreipkitės prie manęs. Aš apsaugoju ne dėlto, kad po mirties kam-nors pinigai tektų, bet dėlto, kad jus patįs juos ant senatvės gautumėt. Jeigu kuriems-nors apsisaugojimo išlygos nesuprantamos, tai kreipkitės pas mane į ofisą arba prisiųskit savo adresą man, o aš vakare pas jumis ateisiu ir viską išaiškinsiu lietuviškoj kalboj.

ANTANAS IVAŠKEVIČ
73 Tremont St., Boston, Mass.
Room 311
Telefonas Haymarket 2151

KNYGOS

gaunamos "Laisvės" spaustuvėj.

ČENSTAKAVO KLIOŠTORIAUS SLAPTYBĖS arba kruvini Domazo Macocho darbai. Su pav.. 15c
LEKCIJOS APIE ATSKIRIMO ŽENKLUS.. 15c
MOKSLAS RANKAŽINYSTĖS arba kaip pažinti žmogaus ateitį ir praeitį pagal delno ruožus ir nago žydėjimą.. 15c
MEILĖS KARŠTLIGĖ.. 20c
VADOVAS keliaujantiems į Ameriką ir iškeliaujantiems.. 15c
REVOLIUCIJOS ATBALSIAI.. 15c
AR YRA DIEVAS?.. 25c
GREIČIAUSIAS PAMOKINTOJAS ANGLIŠKOS KALBOS... 25c
SOCIJALDEMOKRATŲ PAŽVALGOS IR REIKALAVIMAI.. 10c
NAUJAUSIOS DAINOS ir EILĖS.. 20c
NAUJOS KANTIČKOS arba politiškos giesmės.. 30c
PASAULIŲ RATAS.. 25c
POKAHONTAZA Indijonų Karalaitė. Istoriška pasaka.. 15c
BALTAS RUBAS.. 15c

Taipgi galite gauti įvairiausių laiškams popierų su gražiausiomis kvietkomis ir pasveikinimais. Tuzinas 25c., šimtas—70c., tūkstantis—5 dol.

Ką-nors užsisakydami visada adresuokit taip:

"LAISVĖ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

Draugijos ir Biznieriai!

Jeigu norit, kad jūsų spaudos darbai būtų atlikti greitai, gražiai ir suprantamoj kalboj, tai duokit spausdint į

"Laisves" Spaustuvę

Męs atliekam visokius spaudos darbus daug gražiau, negu kitos spaustuvės ir už pigesnę kainą. Spausdiname

Konstitucijas, Knygas, Plakatus ir Visokius Darbus.

Ypatingai atydą atkreipiam į draugijų darbus. Niekad nereikia duoti darbą į tokias spaustuvėles, kurių darbininkai nemoka lietuviškos kalbos ir nepažįsta savo amato, nes ten tik sudarko darbą. Jeigu turit kokį spaudos darbą, tai siųskit jį mums šiuo adresu:

"LAISVĖ"
242 W. Broadway So. BOSTON, MASS.

VIETINES ŽINIOS.

Cambridge'iuj bal. 14 d. atsibuvo dailus, linksmas vakaras, parengtas per vietinę lietuvių anglišką mokslainę. Publikos buvo pilna svetainė. Programas buvo sekantis: skambino pianą ir griežė ant smuiko dvi anglės per kelis sykius, vienas anglas dainavo kelias dainas ir kitas skambino ant mandalino. Toliaus buvo iliustruota paskaita apie Pennsylvanijos valstiją, jos turtus, kaip tai: anglių kasyklas, plieno išdirbystes, žodžiu, apie visus tos valstijos gamtiškus turtus. Paskaitą skaitė anglas Gerry, lietuviškon kalbon išvertė A. Babilius. K. Armonas.

Cambridge'iuj, bal. 30 d. bus surengtas didelis koncertas ant užbaigimo lietuvių angliškos vakarinės mokyklos. Bus du chorai, monologai, deklamacijos, kalbės angliškai, o lietuviškai—Bagočius. Taipgi bus duodami diplomai mokiniams, kurie visą laiką lankė mokyklą.
K. Armonas.

17 balandžio atvyko į Bostoną K. Legien, vokiškų unijų vadovas. Jį lydėjo Gompers. Pasitiko L. Legieną labai iškilmingai. Buvo unijų atstovai ir gubernatorius Foss.
Legien laikė prakalbą Wells Memorial Hall.

Netoli Charles River Basin rado nežinomo žmogaus kūną. Ant išžiūros gali turėti 40 metų.

Miesto taryba paskyrė $130,000 užbaigimui municipališko namo paukščiams ir žvėrims užlaikyti. Namas tas pradėtas statyti Franklin Parke.
Taipgi paskirta $25,000 pataisymams ant Boston Common.

15 balandžio likosi apgautas lietuvis Martynas Danevičius. Jis rengėsi važiuoti į Lietuvą ir žiulikas iš jo išviliojo 223 rub.

Nedėldienyj 21 balandžio atsibus socijalistų svetainėj viešos diskusijos. Temų yra keliolika. Paveizdan: "Ar reikia remti savus biznierius ir kitus?"
Neužmirškite atsilankyti!

17 balandžio atsibuvo 149 kriaučių unijos skyriaus susirinkimas. Nutarta prisidėti prie apvaikščiojimo pirmos gegužės dienoj.

Ateinančioj nedėlioj atsibus Lietuvių Ukėsų Kliubo bertaininis susirinkimas, po num. 339 Broadway, So. Bostone. Prasidės 2 val. po pietų. Visi sąnariai turi būtinai atsilankyti.
Sekr. J. Povilonis.

Bostone ant valdiškų namų nuleistos vėliavos iki pusiai stiebo. Tai ženklas gėdulio iš priežasties "Titanico" nuskendimo.

So. Bostono Lietuvių Labdarystės Draugija savo susirinkime, laikytame 17 d. balandžio nutarė parašyti visiems kriaučių dirbtuvių savininkams laiškus, kad 19 d. balandžio paleistų savo darbininkus ant Labdarystės drjos baliaus, kuris atsibus Odd Fellows svetainėj, 515 Tremont st. Prasidės 2 val. po pietų.

Jei Turite nereguliarišką apetitą, arba apetito stoką, arba blogą virškinimą, ar silpnus vidurius—nelaukite ilgai, bet pasirūpinkite gauti

Severos
BITTERIO SKILVINIO
(SEVERA'S STOMACH BITTERS)

o pamatysite, kaip jums pagelbės. $1.00

KAS jaučias nusilpęs, nuvargęs; kas turi išbērimus, spuogus, nušašimus ir įvairias kitas ligas, paeinančias iš sugedusio, nesveiko kraujo, geresnių gyduolių nerasi, kaip

SEVEROS VALYTOJAS KRAUJO
(SEVERA'S BLOOD PURIFIER)

$1.00

Kaip tik pasijaučiate turį kokį-nors skaudėjimą strėnose, arba sugedimą pūslės, arba menką ir nenormališkos varsos šlapumą, arba kurią-nors kitą netvarką šlapinimos organuose, tuojau vartokite

SEVEROS
Gyduolę del Inkstu ir Kepenu
(SEVERA'S KIDNEY AND LIVER REMEDY)

kuri tuojaus prašalina visas ligos priežastis, uždegimą ir pažeidimą ir sugrąžina tiems, taip svarbiems organams sveikatą. 50c. ir $1.00.

Galima gauti visur aptiekose. Visada reikalaukite, kam jums duotų Severos Gyduoles. Kitokių neimkite. Žiūrėkite, ar ant jų yra parašas

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Daugumas lietuvių turi grafafonus, bet nežino kur gauti lietuviškų rekordų. Taigi nepamirškite užeiti į mūsų krautuvę, kur galite gauti, kokių tik norite.
Tamoszaitis ir Yurgeliunas
233 Broadway, So. Boston.

Jurgis Urbšaitis, moterų ir vyrų kostumieriškas kriaučius, siuva visokias drapanas, taipgi išvalo, prosina, sutaiso i nudažo. 255 Broadway, So. Boston, Mass.

Prakalbos.

Lietuvos Dukterų Draugystės prakalbus atsibus Nedėlioje, 21 balandžio, 1912, Pobažnytinėj svetainėj prie Fifth St., So. Boston, Mass.; prasidės 6 val. vakare.

Reikalingas Darbininkas ant farmos, 25 mylios nuo Bostono. Dėl platesnių žinių atsišaukite arba rašykite pas:
R. Kampersal,
324 Windsor st., Cambridge, Mass.
Ofisas atidarytas nuo 6 iki 7 val. vakare

PARSIDUODA.

Parsiduoda labai geroj vietoj puiki keptuvė (bakery) už prieinamą kainą. Padaro biznio už $200 ant savaitės. Atsišaukite šiuo adresu:
Mr. F. Wachenheim,
582 E. Fourth st., So. Boston, Mass.

ANTRAS METINIS
BALIUS
Parengė So. Bostono
Liet. Labdarystes Dr-ja
Atsibus Pėtnyčioje
19 Balandžio |Apr.|
Svetainėj
Odd Fellows Hall
515 Tremont st., Bostone.
Prasidės 2 val. po pietų ir trauksis iki vėlai nakties.
Visas pelnas yra skiriamas pastatymui So. Bostone lietuviškos salės
Visus širdingai užkviečia koskaitlingiausiai atsilankyti
KOMITETAS.

CASTLE SQ. TEATRAS
Perstatymai prasideda 2 val. po piet ir 8 val. vakare.
Šią sąvaitę bus lošiama pirmu kartu juokingiausis perstatymas
"The Galloper"
Publika turės juoktis nuo pradžios iki pabaigai perstatymo.
Ateinančią sąvaitę bus lošiama labai juokinga komedija
"The School for Scandals"
Sėdynės geros ir nebrangios.

BOSTON BEER CO.
Išdirbama skaniausis
ALUS, PORTERIS ir LAGERIS.
Bravoras randasi ant
2nd and D Sts.
SO. BOSTON, MASS.

GERIAUSIA VIETA
Pirkti Pečius, Lovas, Kedes, Karpetas ir visokius namams fornyčius.

Ištaisome namus puikiausiais rakandais už $60.00. Kas norite pigiai nusipirkti gerus forničius, tai atsilankykite pas
B. CANNER
338 W. Broadway, So. Boston, Mass. tarpe E and D sts.

J. ROMASZKIEWICZ
Pakajaus Teisējas ir Publiškas Notarijušas
Išdirbame Daviernastis, Kontraktus, Pirkimo Pardavimo dokumentus ir kitokius raštus. Kurie norite dasižinot apie laivakorčių kainas ir kaip siųsti pinigus, kreipkitės šiuo antrašu:
J. ROMASZKIEWICZ
115 Salem st., Boston, Mass.

The Commonwealth Bulding Association
Vertė turto ant $25.000.
Namų Budavotojai, Kontraktoriai ir Pataisytojai
(Real Estate, Mortgages & Insurance)
Atliekame kuogeriausiai visokias operacijas. Suteikiame visokius patarimus statyme namų, o taipgi duodame visokius patarimus ir išskaitliavimus tiems, kurie nori pirkti ar parduoti namus. Statome naujus namus, perstatome ir pataisome senus. Išduodame paskolą, apdraudžiame nuo ugnies namus ir visą naminį turtą. Perkame, imame nuomon (arendon) ir išnuomuojame namus. Parduodame dėl statymo namų žemės lotus. Kiekvienas šėras parsiduoda po $10. Mūsų komponija taipgi turi dideius ryšius su lietuviais ir visuomet patarnauja jiems sąžiniškai.
Ofisas: 782 Main st., Cambridge, Mass.

LIETUVIŠKAI-LENKIŠKAI-RUSIŠKAS
DAKTARAS

Vienatinis mųs tautos Medicinos Profesorius Massachusetts steite. Jau arti 18 metų, kaip aš pasekmingai gydau ir atlieku operacijas. Tėmyk!!! Neik jieškot manę į aptieką ant kampo po mano ofisu, bet lipk vienais trepais augštyn iš num. 7 Parmenter St. Durys mano ofiso nuteptos baltai, o virgui jų ant lentos didelėm raidėm parašyta "Lenkiškas Daktaras". Offiso valandos: nuo 9 iki 11 ryto, nuo 1 iki 2 po piet ir nuo 6 iki 9 val. vakare.
DR. M. ZISELMAN,
7 Parmenter St., Boston, Mass.
Telephone Richmond 1967-R.

SVEIKI, GERI IR PIGŪS
GĒRIMAI.
Rengiant vestuves, krikštynas, varduves ar šiaip kokius pokilius, visada kreipkitės prie mūsų, o męs jumis aprūpinsim pigiausiais ir geriausiais gērimais. Mūsų sankrova yra sena ir visiems žinoma. Pas mus gausite tikros rusiškos degtinės ir šimtus kitokių gērimų, kaip tai malinówka, wiszniowka ir kitokių. ia dirba visiems žinomas ir teisingas lietuvis Stanislovas Matchis. Norėdami susirašyti, galite rašyt lietuviškai. Nuo South station tik 2 minutas ima eiti iki mūsų sąkrovai.
Revere Distilling Co.
579 to 589 Atlantic Ave.
BOSTON, - - MASS.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA
APTIEKA
Sutaisome Receptus su didžiausia atyda, nežiūrint ar iš Lietuvos atvežti ar Amerikoniški. Gyduolių galite gauti, kokias tik pasaulyj vartoja, taipgi visados randasi lietuvis aptiekorius K. ŠIDLAUSKAS.
EDVARDAS DALY
Savininkas
18 Broadway, So. Boston, Mass.
Galit reikalauti ir per laiškus, o męs prisiųsime gyduoles per expresą.

SENIAUSIAS RUSIŠKAS
DAKTARAS
B. L. BERNARD
Praneša, jog jo offisas prie 195 Dorchester St., So. Boston, Mass., yra atdaras nuo 4 iki 5 val. po piet, o prieš tą ar po to laiko telefonuokite 160 South Boston arba 524 Roxbury. Gyvenimo vieta 19 Gaston St., šale Warren St., Roxbury, Mass,

NAMINĖ MOKYKLA
GRAMATIKA angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta)............ $1.00
VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo............ 15c
NAUJAS BŪDAS mokytis rašyti be mokytojo............ 10c
ARITMETIKA mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta)............ 35c
Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu:
P. MIKOLAINIS
Box 62, New York City.

HARRISON GATVES
DISPENSARE
Jau 20 metų nuo įsteigimo.
229 Harrison Avenue
Arti Broadway, BOSTON, MASS.
Patarimai DYKAI!
Šiokiomis dienomis atidaryta nuo 9 iki 8 val. vakare. Šventadieniais nuo 10 ryte iki 4 po piet.
Gydome visokias ligas Vyrų, Moterų ir Vaikų ir taisome DANTIS.
Ateidamas atsinešk šį apgarsinimą.

Telephone So. Boston. 845 M
DR. F. MATULAITIS
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėliomis iki 3 val. po piet.

JEI NORIT ŽINOT
Kas yra saulė, planētos ir komētos, tai skaitykit knygą
"Pasaulių Ratas"
Su paveiksl. Kaina 25c.
JEI NORIT ŽINOT
Kas yra meilė ir kaip žmonės mylisi,—skaitykit knygą
"Meilēs Karštligē"
Kaina 20c.
Reikalavimus ir pinigus adresuokit taip:
J. STROPUS
30 W. Broadway, So. Boston, Mass.

J. P. TUINILA
Užlaikom didelę
Krautuvę
Deimantų, Laikrodžių Waltham ir Elgin, ir Šliūbinių Žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir orderius paimam ir pristatom į namus. Užlaikom taipgi **Didelę Sankrovą DRAPANŲ:** Vyrams Siūtus, Overkotus ir Marškinius. Duodam ant bargo ir ant išmokesčio.
822 Washington Street
BOSTON, MASS.
Mūsų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius J. Pociunas, Liudvikas Davalga ir F. S. Šimanskis.

BOSTON, MASS.
294 Washington St., ruimas 330
ALEXANDER ROSE
Čia galit susikalbėt rusiškai.
teismo dalykus.
Ūkiškus Popieras, ir visokius
Nelaimes, Skundus, Reikalavimus,
ATLIEKU VISOKIUS REIKALUS
ADVOKATAS
Notary Public Justice of the Peace
Gyvenimo vietos Tel. 913-3 Milton.
Offiso Telefonas Main 3307.

A. G. Groblewski
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.
SAVININKAS IR FABRIKANTAS
Garsių Lietuviškų—Lenkiškų Vaistų

Perkant žiurėk kad būtų toji markė.

Perkant žiurėk, kad butų ta markė, o gausi teisingai.

Geriausia gyduolė nuo Skaudėjimo Galvos, Kataro, Pečių, Krūtinės, Šonuose, Reumatizmo, Šalčio, Neuralgijos ir įkandimo visokių vabaliukų.

Egiutero No. 1.	25c.
Egiutero No. 2.	50c.
Žmijecznik	25c., 50c. ir $1.00
Gumbo Lašai	35c.
Meškos Mostis	25c.
Trejanka	25c.
Linimentas Vaikams	25c.
Gyduolės nuo Kosulio	25c.
Liepų Balsamas	25c.
Antylakson dėl Vaikų	25c.
Milteliai Vaikams nuo Kirmėlių	25c.
,, nuo Kirmėlių dėl suaugusių	35c.
Vanduo nuo Akių Skaudėjimo	25c.
Ugniatraukis	25c.
Skilvio Lašai	25c.
Gyduolės užlaikymui Viduriavimo ir Kruvinosios	75c.
"Uicure" arba gydymas Reumatizmo	$3.50
Gyd. dėl nemalimo Pilvo	50c.
Milteliai apstabdymui Galvos Skaudėjimo	10c.
Lašai nuo Dantų Skaudėjimo	10c.
Mostis nuo Gedimo ir Prakaitavimo Kojų	25c.
Geležinis Sudrūtintojas Sveikatos	50c.
Vaistas Nutildymui Vaikų	25c.
Vaistas nuo Papauto (Corn Cure)	15c.
Gyduolės nuo Grippo	$1.25
Plaukų Apsaugotojas	50c.
Muilas Plaukų Saugotojas	10c.
Milteliai nuo Kepenų	35c.
Valytojas Plėmų Drabužiuose	25c.
Rožės Balsamas	25c.
Kinder Balsamas	25c.
Bobriaus Lašai	50c.
Švelnintojas	35c.
Kraujo Valytojas	$2.00
Nervų Ramintojas	$1.00
Egzema arba Odos Uždegimas pas Vaikus	$1.25
Groblevskio Pleisteris (Kaštavolo)	25c.
Pamada Plaukams	25c.
Uchotyna nuo Skaudėjimo Ausjse	25c.
Gyduolės nuo Riemens	50c.
Vengriškas Taisytojas Ūsų	15c.
Inkstų Vaistas (mažesnė)	25c.
nkstų Vaistas (didesnė)	$1.00
Akinės Dulkelės	25c.
Gydymas nuo uždegimo Dantų arba abelnai Skausmo ir Škorbuto	$1.25
Gyduolės ir Mostis nuo Parkų ir Niežų	$2.00
Gyd. ir Mostis nuo Dedervinės	$2.00
Gyduolės nuo Paslaptingos Ligos	$50

Kiekvienas lietuviškas štornikas taipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami, galėtų pas savo štorniką nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigus dovanai kokiems nors apgavikams tose apielinkėse. Štornikai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes iš to geras uždarbis, ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas Gyduoles, kurias męs gvarantujame. Rašykite šiuo antrašu:
ALB. G. GROBLEWSKI
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.

TIKRA DEGTINE
Jeigu jųs kada reikalausite
TIKROS RUGINĖS arba BOURBON DEGTINĖS
Tai ateikite pas mus, nes mųs DEGTINĖ yra išsistovējus medyj ir užpečėtyta Jungtinių Valstijų sandėliuose, taipgi užpečėtyta bonkose po priežiūra Jungtinių Valstijų valdžios vientik dėl mųs.
Taipgi pristatome veseilioms ir per laišką užsisakantiems už prieinamą kainą.
BURKE, GALLAGHER & CO.
396 ATLANTIC AVE., NEAR ROWES WHARF BOSTON, MASS.
Parduodame gorčiais už visai žemas kainas.

Akušerka
F. STROPIENE
Pabaigusi kursą **Womans Medical College, Baltimore, Md.**
Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagelbą įvairiose moterų ligose.
OFFISAS RANDASI:
30 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

VADOVAS KELIAUJANTIEMS Į AMERIKĄ IR IŠKELIAUJANTIEMS.
Jeigu nori žinot apie visas laivų kompanijas, kokie yra laivai, iš kur jie išplaukia ir kur priplaukia, kiek kur yra mylių, kur randasi didieji kompanijų offisai, kokius žmones įleidžia į Suvienytas Valstijas ir kokių neįleidžia, kiek vertės turi kitų žemių pinigai, tai prisiųsk 15c. stampom žemiau nurodytu adresu, o apturēsi minētą knygelę.
J. VALUKONIS,
261 W. Broadway, So. Boston, Mass.

MĒNESINIS
LIETUVIŲ ŽURNALAS
su paveikslais
Užsirašykit 'Lietuvių Žurnalą'
Išeina kartą į mēnesį ir prekiuoja tik 50c metams.
"Lietuvių Zurnalas", yra tai savo rušies laikraštis.
Jame nēra vietos polemikai ir korespondencijoms, telpa vien įvairių mokslo šakų ir beletristikos straipsneliai. Bet viena jo ypatybē — tai užklausimai ir atsakymai. Męs atsakysim į pasiųstus mums visus klausymus, nežiurint kas ir apie ką bus klausiama. Tai yra ideališkas namų svečias. Adresuokite:
"Lietuvių Žurnalas", 1607 No. Ashland Ave., Chicago, Ill.

DIDŽIAUSIAS DARBININKŲ SĄVAITINIS LAIKRAŠTIS
"KOVA"
LEIDŽIAMAS LIET. SOC. SĄJUNGOS AMERIKOJE

"KOVA" talpina moksliškus, politiškus, bet visiems suprantamus straipsnius.
"KOVOJ" rašoma apie darbininkų gyvenimą, vargus ir nurodoma, kaip prašalinti juos.
"KOVOJ" rašoma apie viską teisybę ir drąsiai skelbiama socijalizmo idėja.
"KOVA" tikriausias darbininkų laikraštis.
"KOVA" paduoda žinias iš viso svieto.
"KOVA" metams $2.00 Amerikoj ir kitur.
Prisiųskit savo adresą, o gausite vieną "Kovos" num. pažiūrėjimui DYKAI. Nuo naujų metų "Kova" išeis tokia kaip "Keleivis".

"Kova" 1815 E. Moyamensing Ave. PHILADELPHIA, PENN'A.

DIDŽIAUSIA BOSTONE
SANKROVA {OLSELIS}
Vyno, Visokių Likierių, Degtinės, Rusiškos "Monopolkos", Šampano, Alaus, Ēliaus ir visokių importuotų gērimų.
Jei nori sveikų gērymų ant Velykų, kurie tavo sveikatai nekenktų, tai ateik pas mus. Sykį pas mus atsilankęs, ateisi visada ir savo draugus atsivesi. Kurie negalit atsilankyti pas mus, tai reikalaukit per laiškus, o męs prisiųsim orderius per expresą. Rašykite lietuviškai šiuo adresu:
WILLIAM ZAKON & CO.
21-23 Cross St., Kampas Endicott St., netoli Haymarket Square Boston, Mass.

"Look Out! You'd better take care of Yourself"

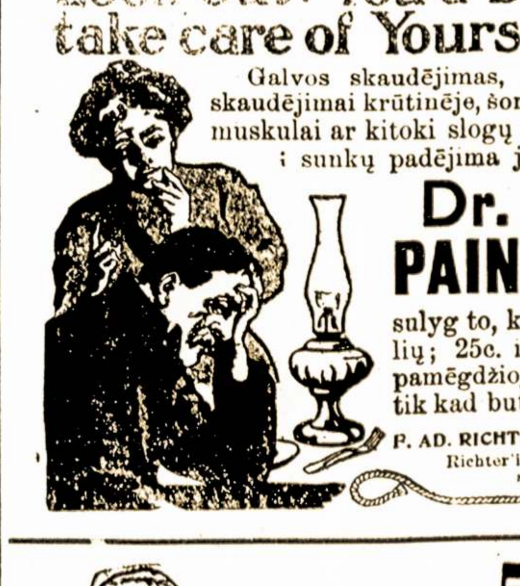

Galvos skaudējimas, gerklēs sope, skaudējimai krūtinėje, šonuose, pabriųkę muskulai ar kitoki slogų ženklai neįneis į sunkų padējima jeigu vartosi
Dr. Richter'io PAIN-EXPELLERI
sulyg to, kaip yra nurodyta ant pakelių; 25c. ir 50c. už bonką. Sergēkis pamēgdžiojimų ir klastavimų, žiūrēk tik kad butų **Inkaras** ir mūsų vardas.
F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Pillės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

50,000 KNYGU
Vysai Dykai Del Viru
Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodziais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigyditi nuo uznuodijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygiai.
Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodel jus kentat ir kaip galet galutinaj isigyditi. Knyga ta yra krautuvē žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specijalisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokiu piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.
DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.
DR. JOS. LISTER & CO., L 906 22 Fifth Avenue, Chicago:
Gedotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadiejma, aš noriečjau jog Tamista prisiustumei man vysai dykai vēna jusu knyga del vyru.
Vardas...
Adresas;.................... Steitas....................